

Vatrogasci savjetuju

KAKO POSTUPITI U SLUČAJU POŽARA

ili drugog izvanrednog događaja

HRVATSKA
VATROGASNA
ZAJEDNICA

Sadržaj

- 1 Kako i od koga zatražiti pomoć?
- 2 Dojava vatrogascima na broj 193
- 3 Provjerite stanje zaštite od požara u svojem stanu, zgradi ili kući
- 4 Zapaljenje ulja u loncu ili tavi
- 4 Požar električnih uređaja u stanu
- 4 Budite pažljivi s električnim uređajima
- 5 Zapaljena odjeća na osobi
- 6 Vatrogasna oprema
- 6 Vatrogasni aparati
- 6 Aktiviranje i rukovanje aparatima
- 7 Kada gasite požar, postupajte na sljedeći način
- 8 Kako gasiti?

Impressum

Nakladnik: Hrvatska vatrogasna zajednica
Za nakladnika: Slavko Tucaković
Grafički dizajn i priprema: Anita Čolak
Naklada: 10 000 primjeraka
Tisak: KERSCHOFFSET d.o.o.
Zagreb, svibanj 2022.

Kako i od koga zatražiti pomoć?

POŽAR je izvanredni događaj koji rijetko koga ostavlja ravnodušnim.

Uočeno je da u tim prilikama ljudi reagiraju različito. Neki podlegnu panici, drugi u šoku ne znaju što treba učiniti, a oni prisebniji traže pomoć.

**ŠTO ?
GDJE?
TKO?
KAKO?**

Kako postupiti?

- 1. Stanite i razmislite gdje se nalazite.*
- 2. Primijetite li požar, odmah nazovite vatrogasce na broj 193 ili Centar 112 ili policiju na broj 192.*
- 3. Počnite razgovor odmah govoreći polako i razgovjetno, navodeći što se dogodilo i jesu li su ljudi u opasnosti.*
- 4. Navedite točnu adresu mjesta požara ili drugog izvanrednog događaja.*
- 5. Budite spremni dati dodatne informacije i osobne podatke (ime i prezime).*
- 6. Završite razgovor kada Vam vatrogasci koje ste kontaktirali to dozvole.*
- 7. Ne koristite telefonsku liniju dok ne dođu vatrogasci jer im je možda potrebna dodatna informacija.*

Dojava vatrogascima na 193

Požar se ne događa samo drugima!

U Hrvatskoj svakog dana izbije 15-tak požara. Godišnje se stotinjak ljudi ozlijedi u požarima, a oko 30 ljudi pogine u požaru. U prosječnoj godini oko 80% požara izazove čovjek, a godišnje izbije prosječno 2700 požara građevina. Najčešći uzrok požara na otvorenom prostoru je spaljivanje biljnog i drugog zapaljivog otpada (42%).

Najveći broj požara nastaje djelovanjem čovjeka i to uslijed:

- nepažnje
- nemara
- namjernog paljenja
- dječje igre
- nestručnog održavanja i rukovanja strojevima i alatima.

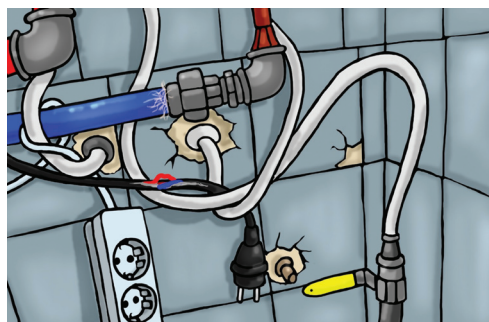
No, vatrogasci ne gase samo požare.

Kada se radi o eksploziji, akcidentu s opasnim tvarima, osobi koja ne može izaći iz pokvarenog dizala, prometnoj nesreći, ekološkom zagađenju ili bilo kakvoj drugoj nesreći, nećete pogriješiti ako nazovete vatrogasce. Ako neka od intervencija nije u njihovoj nadležnosti, Vatrogasni operativni centar prosljedit će informaciju nadležnoj službi, a može Vam dati i dragocjene upute u pogledu daljnjeg postupanja. Ne ustručavajte se nazvati vatrogasce ako smatrate da je nekome potrebna pomoć.

Najvažnije je da javite što ste zapazili, odnosno vidjeli ili čuli. Vaš razgovor neće odgoditi upućivanje vatrogasaca jer pomoć može biti upućena i dok je razgovor u tijeku.

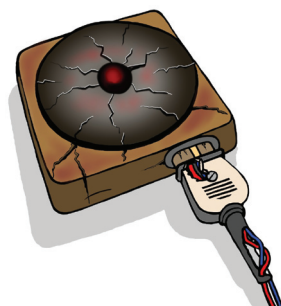
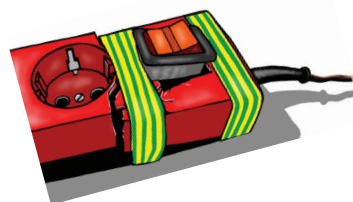
U mnogim situacijama možete djelovati prije nego dođe pomoć, a u tom slučaju pažljivo slušajte upute.

Brz dolazak i mogućnost pristupa mjestu požara ili drugom izvanrednom događaju od odlučujućeg su značaja i najvažniji činitelj za uspjeh svake vatrogasne intervencije.

Provjerite stanje zaštite od požara u svojem stanu, zgradi ili kući:

- vidi li se kućni broj s ulice
- ima li namještaja ili drugih elemenata koji otežavaju kretanje kroz hodnike i puteve za evakuaciju
- je li pravilno uskladišteno ulje za loženje i je li sustav zagrijavanja ispravan i servisiran od strane ovlaštene ustanove
- jesu li ložišta i dimnjaci ispravni te da li se redovito čiste
- jesu li uklonjene nepotrebne zapaljive stvari uzduž zgrade i u hodnicima
- jesu li sve električne instalacije i osigurači postavljeni u skladu s propisima. Električne instalacije ne smiju se improvizirati. Ako se kriminalističkom obradom utvrdi da je netko stradao u požaru nastalom zbog improviziranih instalacija, slijedi kaznena prijava za počinitelja
- jesu li podrumski i tavanski prostori čisti i uredni. Ima li u njima lakozapaljivih tekućina, kemikalija, pirotehnike ili minsko – eksplozivnih sredstava
- jesu li svi lakovi, boje, deterdženti, pesticidi, lijekovi, a posebno otrovi i šibice izvan doseg djece
- imate li bar jedan aparat za početno gašenje požara u domaćinstvu. Aparat je potrebno servisirati sukladno propisima i uputama proizvođača
- jesu li svi članovi obitelji upoznati s korištenjem vatrogasnog aparata i da li znaju postupke spašavanja
- ne ostavljajte bez nadzora uključena plinska i električna trošila i ostale kuhinjske uređaje
- redovito održavajte ložišta peći na kruta goriva i dimnjake. Ukoliko ložište ili dimnjak nisu ispravni ili očišćeni, produkti izgaranja mogu ulaziti u stambene prostore što može biti opasno po život
- da li su peći i kamini s otvorenim ložištima izvedeni na pravilan način. Uklonite na sigurnu udaljenost sve gorive stvari od peći, kamina i dimnjaka
- zgradama osigurajte nesmetan pristup vatrogasnim vozilima, čistite okućnice
- spriječite parkiranje automobila na vatrogasnim pristupima.

Zapaljenje ulja u loncu ili tavi

POSTUPCI:

- Isključite plin i/ili struju na štednjaku i kuhinjsku napu.
- Zaštitite ruke, glavu i otkrivene dijelove tijela.
- Prekrijte požar poklopcem ili vatrootpornim pokrivačem.
- Ne ulijevajte vodu u vruće ulje jer je to VRLO OPASNO - doći će do rasprskavanja goruće masti i ulja te do proširenja požara! Obično tada nastaju i teške opekline za osobe koje se nalaze u blizini.

Požar električnih uređaja u stanu

POSTUPCI:

- Ukoliko je to moguće stavite uređaj u beznaponsko stanje (izvadite utikač iz utičnice ili prekinite strujni krug na osiguraču).
- Koristite za gašenje aparate s ugljičnim dioksidom ili prahom.

Ugušite požar pokrivanjem.

Prekrivači ne smiju biti od sintetičkih materijala, već od pamuka ili vune.

- Ne koristite vodu za gašenje požara ukoliko je uređaj pod naponom.

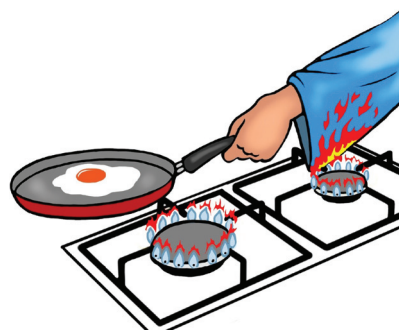
Vodom mogu gasiti samo osposobljene i na odgovarajući način zaštićene osobe uz određeni razmak od uređaja pod naponom.

- Gašenje svih drugih visokonaponskih električnih uređaja (transformatori, rasklopna postrojenja) prepustite vatrogascima. Ne približavajte se na razmak manji od 15 metara od takvog uređaja.

Budite pažljivi s električnim uređajima

- Električne uređaje ne držite priključene na električnu mrežu u blizini kade za kupanje. Padne li takav uređaj u kadu punu vode dok se kupate ili tuširate, strujni udar je neizbježan.
- Smjestite sve pokretne grijalice podalje od svega što bi se moglo zapaliti.

To je posebno važno za razne grijalice sa spiralamama koje imaju ugrađene termostate i koje se povremeno same ugase pa ih nesmotreno približimo zapaljivim predmetima u prostoriji.

- Ne ostavljajte uključene grijalice kada napuštate stan ili odlazite u krevet.
- Držite posude za pripremu vruće vode (npr. aparate za kavu) te električne grijače dalje od rubova radnih površina ili radnog prostora u kuhinjama.
- Za vrijeme kuhanja uvijek okrenite drške posuda za kuhanje tako da ne prelaze rubove štednjaka ili drugog kuhala.
- Budite vrlo pažljivi pri korištenju mikroval-

nih pećnica. Para koja poneki put nekontrolirano izlazi iz pećnice može stvoriti jake opekline.

Hrana i posuda mogu biti vrući i također izazvati opekline.

- Uvijek isključite pećnicu ili grijaću ploču nakon uporabe, ali zapamtite da one ostaju dovoljno tople da vas opeku i nakon izvjesnog vremena.
- Nikad ne zaboravite ostaviti dovoljno vremena pokretnim električnim grijalicama, vrućim glačalima, električnim uvijačima za kosu da se ohlade na sobnu temperaturu prije nego ih spremite.

Zapaljena odjeća na osobi

POSTUPCI:

• Pristupite osobi s leđa i prekrijte tijelo prekrivačem. Polegnite osobu kako bi se spriječilo djelovanje plamena na lice i kosu.

• Ugasite zapaljenu odjeću počevši od glave na niže, na način da omotate osobu u prekrivač ili kaput. Oslobodite dišne organe kako bi osoba mogla disati.

• Ukoliko su se odjeća i prekrivač zalijepili za tijelo osobe - ne skidajte ništa na silu. Ukoliko je to moguće, skinite nakit prije oticanja opečenih dijelova.

• Ako je to moguće, opečeni dio odmah stavite pod hladnu vodu 10 do 15 minuta. Nakon hlađenja treba prekriti opečeno mjesto sa sterilnom gazom ili zavojem za opekline (srebrna strana ide na opeklinu). Nikad ne nanosite bilo kakve masti i ne stavljajte led na opečeno mjesto.

• Unesrećeni s većim opeklinama treba piti što više tekućine.

• Ako Vaša vlastita odjeća počne gorjeti - stanite, legnite na pod i pokušajte zaustaviti gorenje odjeće na način da se kotrljate po podu. Zaštitite lice.

• Nikad ne nosite komotnu i široku odjeću (rukave) u blizini plinskih kuhala, otvorene vatre ili grijalica.

• Uvijek nosite uske rukave kada god trebate naložiti otvoreni kamin, peč ili prići plinskom štednjaku.

Zapamtite da je sintetička odjeća zapaljivija od pamučne i vunene.

• Pušenje u krevetu je također opasno, osobito ako je osoba pod utjecajem alkohola.

Vatrogasna oprema

Mnogo puta je dokazano kako su financijska sredstva uložena u prevenciju stotinama puta manja od sredstava koja je potrebno izdvojiti za saniranje štete nakon požara. Većina požara se može relativno lako pogasiti ako se primijeti u početnoj fazi i ako je na raspolaganju ispravna vatrogasna oprema.

Vatrogasni aparati

Vatrogasni aparati su najraširenija oprema za gašenje požara.

Oznake na vatrogasnom aparatu ukazuju koje se vrste požara mogu gasiti tim aparatom.

Prema vrsti tvari koje mogu biti obuhvaćene požarom, požari se razvrstavaju u 5 klasa:

- KLASA A - požari krutih zapaljivih tvari (drvo, papir, slama, tekstil, ugljen),
- KLASA B - požari zapaljivih tekućina (benzin, ulje, masti, lakovi, vosak),
- KLASA C - požari zapaljivih plinova (gradski plin, metan i dr.),
- KLASA D - požari zapaljivih metala (Al, Ka i dr.).
- KLASA F - požari kuhinjskih masti i ulja

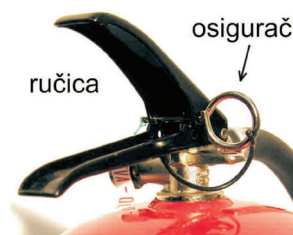
Npr. oznaka na vatrogasnom aparatu ABC znači da je sredstvo za gašenje sadržano u aparatu prikladno za gašenje požara zapaljivih krutih tvari-A, tekućina-B i plinova-C.

Među njima se razlikuju aparati s prahom (pod stalnim tlakom ili s bočicom), ugljičnim dioksidom, vodom i pjenom. Aparati s vodom i pjenom po učinkovitosti su jednaki onima s prahom te se lako održavaju i ekološki su prihvatljiviji.

Aktiviranje i rukovanje aparatima

U slučaju pojave požara, potrebno je učiniti sljedeće:

1. donijeti aparat na mjesto požara
2. izvući osigurač pokretne ručice na ventilu aparata
3. dlanom udariti pokretnu ručicu ventila do kraja
4. pričekati 5 sekundi
5. usmjeriti mlaznicu prema požaru i pritisnuti pokretnu ručicu do kraja
6. započeti s gašenjem.

Kada gasite požar, postupajte na sljedeći način:

Djelujte oprezno, ali bez odgode. Pokrenite evakuaciju osoba.

- Spašavanje ima prednost pred gašenjem.
- U obiteljskim zgradama razmotrite mogućnosti evakuacije kroz prozore i preko krova.

- Izbjegavajte dim.
- Izbjegavajte udisati produkte izgaranja.
- Već nakon kratkog izlaganja dimu osoba gubi svijest, što dim često čini opasnijim od samog plamena. Većina ljudi strada od uslijed gušenja ili trovanja produktima izgaranja. Značajno je da zona zadimljena može biti stotinama puta veća od zone djelovanja plamena. Stanovi i zgrade su tako građeni da sprječavaju širenje požara i produkata izgaranja iz jedne u drugu prostoriju u određenom vremenskom razdoblju.

- Požar se izrazito brzo širi u čamcima i kamp-prikolicama. Odmah ih napustite ako ne možete pogasiti požar s priručnim sredstvima za gašenje.

Ne približavajte se požaru dok vatrogasni aparat ili druga oprema nije spremna za gašenje.

Zaštitite otkrivene dijelove tijela odjećom.

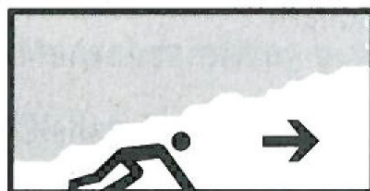
Ograničite širenje požara.

- Ako ne možete ući u prostor zahvaćen požarom, nastojte ograničiti širenje požara zatvaranjem vrata. Uklonite gorivi materijal – zavjese, tepihe. Ne izlažite sebe nepotrebnoj opasnosti.

- Ako se nalazite ispred prostorije unutar koje je požar u fazi tinjanja već duže vrijeme, ne otvarajte naglo vrata. U takvim uvjetima može doći do naglog paljenja vrućih produkata izgaranja! Gašenje prepustite vatrogascima.

Držite se što bliže podu.

- Temperatura je viša u gornjim dijelovima prostorije gdje je i više produkata izgaranja, odnosno vrućeg dima.

Kako gasiti?

- Ne podcjenjujte male požare.
- Gasite požar u sagnutom položaju.

Ukoliko je jako isijavanje požara - nađite zaklon.

- Na otvorenom prostoru gasite niz vjetar.

Pazite da Vas ne zahvati plamen ili ne popraska zapaljiva tekućina koju gasite, počnite gasiti s udaljenosti od oko 5 metara.

• Gasite samo ako sebe i svoje bližnje ne dovodite u opasnost. U protivnom napustite prostoriju i zatvorite vrata i prozore.

Imajte na umu da ćete moći pogasiti samo male požare u početnoj fazi.

- Ukoliko je požar u razbuktanoj fazi, toplina i produkti izgaranja onemogućavaju pristup. Tada zatvorite prozore i vrata da se požar dulje zadrži u prostoriji gdje je i nastao.
- Sklonite se na sigurno.

